

ข้อบรรณคดีราชการเสียหาย ต้องรับผิดชอบไม่เว้นระยะหยุดรถที่ปลอดภัย

บทนำ

วันนี้ผู้เขียนขอนำเสนอบทความที่เกี่ยวข้องกับผู้มีหน้าที่ข้อบรรณคดีของทางราชการ ไม่ว่าจะ เป็นตำแหน่งพนักงานข้อบรรณคดีโดยตรง หรือถ้ามีเหตุจำเป็นพนักงานข้อบรรณคดีไม่สามารถทำหน้าที่ได้ เจ้าหน้าที่ในตำแหน่งอื่น อาจจำเป็นต้องทำหน้าที่แทน บุคคลเหล่านั้นจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังเพียงใด จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความนี้จะประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากก็น้อย

หลักการและเหตุผล

หน่วยงานราชการทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือ ส่วนท้องถิ่น จำต้องมีรถยนต์เพื่อใช้ในการปฏิบัติราชการ อาทิเช่น การเดินทางไปส่งหนังสือราชการ การเดินทางเพื่อไปประชุมข้อราชการ หรือออกตรวจพื้นที่เพื่อดูแลประชาชน เป็นต้น ฉะนั้นผู้ที่มีหน้าที่ข้อบรรณคดีของทางราชการ จำต้องใช้ความระมัดระวังเพียงใด เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น หากผู้ที่มีหน้าที่ข้อบรรณคดีของทางราชการ ขาดความระมัดระวัง ข้อบรรณคดีด้วยความประมาทเลินเล่อแล้ว การกระทำดังกล่าวอาจเป็นการกระทำประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งส่งผลให้ตนเองต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคลากรในองค์กรหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจเข้ามาศึกษาข้อมูล ได้ใช้เป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจในการทำงาน

เนื้อเรื่องบทความ

นายเอก (ผู้ฟ้องคดี) ข้าราชการระดับ ๗ ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ให้นำรถยนต์ของทางราชการไปปฏิบัติราชการในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ โดยนำรถยนต์ของทางราชการไปจอดเก็บไว้ ณ บ้านพักของทางราชการ (บ้านพักตนเอง) หลังจากปฏิบัติราชการเสร็จ นายเอกได้ข้อบรรณคดีราชการเพื่อจะนำไปคืน ณ หน่วยงานราชการที่ตนเองได้ทำงานอยู่ ระหว่างเดินทางได้ใช้ความเร็วอยู่ที่ประมาณ ๘๐ ถึง ๙๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง โดยเว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าประมาณ ๒๐ เมตร เส้นทางจราจรแบ่งเป็นฝั่งขาเข้า ๒ ช่องทางจราจรและฝั่งขาออกเป็น ๒ ช่องทางจราจร และมีจุดกลับรถเป็นระยะๆ ระหว่างทางรถยนต์บรรทุกคันหน้าห้ามล้อใช้การไม่ได้จึงเกิดอุบัติเหตุชนท้ายรถยนต์ จำนวน ๔ คัน นายเอกพยายามหยุดรถยนต์แล้วแต่ไม่สามารถหยุดรถยนต์ได้ทันจึงชนท้ายรถยนต์บรรทุกได้รับความเสียหาย

ผู้ถูกฟ้องคดี ได้มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยชี้มูลความผิดว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของนายเอก (ผู้ฟ้องคดี) เนื่องจากผู้ฟ้องคดีข้อบรรณคดีโดยไม่ทิ้งระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าพอสมควรในระยะเวลาที่สามารถหยุดรถได้โดยปลอดภัยเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดี โดยให้เหตุผลว่าการที่รถยนต์บรรทุกเปลี่ยนช่องทางการจราจรกะทันหัน โดยไม่แสดงสัญญาณใดๆ ทั้งยังห้ามล้อใช้การไม่ได้ ข้อบรรณคดีไป มา ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถหยุดรถได้ทัน จึงเป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจคาดหมายได้ ผู้ถูกฟ้องคดียกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหาย

การกระทำที่ถือว่า “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” เป็นการกระทำที่บุคคลพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ แต่หากได้มีการใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ แต่ผู้กระทำกลับไม่ได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๗๔๙/๒๕๕๕) และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหาย เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหาย

/ดังกล่าว...

ดังกล่าวตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

ศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัยว่า ตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ เป็นกฎหมายมีวัตถุประสงค์ให้การใช้รถใช้ถนนมีความปลอดภัย การที่บัญญัติให้ผู้ขับขี่ต้องขับห่างจากคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้อย่างปลอดภัยเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ หมายความว่ารวมถึงการที่สามารถหยุดรถได้โดยปลอดภัยเมื่อเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนหรือมีอุบัติเหตุอื่นใดเกิดขึ้นกับรถคันอื่นด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนนเป็นเรื่องที่คาดหมายได้ว่าอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความเร็ว ๘๐ ถึง ๙๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ในสภาพถนนซึ่งมีสองช่องจราจรในช่วงเวลาเช้าของวันจันทร์ ในชั่วโมงเร่งด่วนการจราจรแออัดเป็นเรื่องปกติและในช่องจราจรด้านขวามือจุดกลับรถเป็นระยะๆ ตลอดเส้นทาง ผู้ฟ้องคดีควรต้องสำนึกได้ว่าอาจเกิดการเฉี่ยวชนหรือมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นได้ ควรต้องระมัดระวังมากขึ้น เมื่อมีอุบัติเหตุรถยนต์บรรทุกชนท้ายรถยนต์คันข้างหน้า ผู้ฟ้องคดีพยายามห้ามล้อรถยนต์แต่ไม่สามารถห้ามล้อได้ทันจึงชนท้ายรถยนต์บรรทุกคันข้างหน้า เป็นเหตุให้รถยนต์บรรทุกและรถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหาย ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีขับรถโดยไม่ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอ ไม่ถึงระยะให้ห่างจากรถบรรทุกที่วิ่งอยู่ข้างหน้าในระยะที่จะหยุดรถได้อย่างปลอดภัย ในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ อันเป็นการขับรถยนต์โดยฝ่าฝืนมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลโดยตรงจากการที่ผู้ฟ้องคดีขับรถโดยไม่ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอและฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ไม่ได้เป็นผลโดยตรงจากการประมาทของพนักงานขับรถยนต์บรรทุกหรือจากความบกพร่องของรถบรรทุก จึงถือว่าการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สรุป

จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๗๔๙/๒๕๕๕ ได้วางบรรทัดฐานเอาไว้ว่า แม้ตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ จะไม่ได้กำหนดระยะห่างของรถที่วิ่งบนท้องถนนเอาไว้อย่างชัดเจน แต่ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้ขับขี่รถยนต์ที่จะต้องเป็นผู้พิจารณาระยะห่างระหว่างรถคันหน้ากับรถคันหลัง ซึ่งจะต้องเป็นระยะห่างพอที่จะหยุดรถได้อย่างปลอดภัยเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถและสามารถหยุดรถได้โดยปลอดภัยเมื่อมีอุบัติเหตุอื่นใดเกิดขึ้นกับรถคันอื่นบนท้องถนนด้วย และต้องคำนึงถึงสภาพการจราจรบนท้องถนนในเวลานั้นๆ ด้วย แต่หากผู้ขับขี่ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในสภาวะที่บุคคลทั่วไปพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้และหากได้มีการใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ ย่อมถือเป็นการกระทำประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งหากผู้ขับขี่รถยนต์ของราชการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก็จำต้องชดเชยค่าเสียหายให้กับราชการโดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณี

หมายเหตุ อ้างอิงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๗๔๙/๒๕๕๕

จัดทำโดย ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม
กองการเจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์
ผู้เรียบเรียง นายจิรัฏฐ์ รوبرัตน์ นิตกรปฏิบัติการ